

Betänkande om bisfenol A – Kartläggning och strategi för minskad exponering SOU 2014:90

Livsmedelsverket har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet av SOU 2014:90. Denna utredning har haft i sitt uppdrag att kartlägga användningsområden för bisfenol A (BPA) och föreslå åtgärder för minskad exponering från material i kontakt med livsmedel.

Utredningens utgångspunkt

I direktiven till utredningen anges att utredaren ska lämna förslag på hur människors exponering för BPA från material i kontakt med livsmedel kan minskas. Det ingick dock inte i uppdraget att relatera förslagen till eventuella risker för människors hälsa vid exponering för BPA, vilket Livsmedelsverket anser är olyckligt. Att inte relatera förslagen till eventuella risker kan bl.a. skapa onödig oro hos konsumenter och försvåra förörtagen att arbeta med livsmedelssäkerhet på lika villkor.

Riskvärdering från Efsa

Den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa) hade vid tiden för redovisningen av betänkandet enbart lämnat en preliminär riskvärdering av BPA. I riskvärderingen presenterar Efsa slutsatsen att BPA inte utgör någon risk för människors hälsa vid nuvarande exponering. Utredningen hänvisar till denna riskvärdering och betonar att den inte var slutgiltig. Efsa:s riskvärdering är nu helt klar och slutsatsen har inte ändrats. Den mängd BPA människor kan utsättas för i vardagen ligger under det av Efsa fastslagna tolerabla dagliga intaget.

Efsa:s riskvärdering är den mest omfattande och genomgripande som genomförts på området, varför Livsmedelsverket anser att den ska ligga till grund för ev. åtgärder på livsmedelsområdet. I vissa fall gör utredningen utvalda hänvisningar till specifika slutsatser om BPA som dragits av andra aktörer men som inte redovisat en totalbedömning som den Efsa har gjort. Livsmedelsverket anser inte att denna framställning ger en tillräckligt objektiv och balanserad bild av riskerna med BPA.

Allmänna synpunkter på utredningens betänkande

Livsmedelsverket anser vidare att utredningen, givet sitt uppdrag, redovisat sina slutsatser på ett transparent sätt. Det framgår relativt tydligt att de förslagna åtgärderna för att minska exponeringen för bisfenol A (BPA) inte bygger på en bedömning att det finns en risk för människors hälsa vid de mängder BPA människor kan utsättas för i vardagen. De åtgärder som presenteras baseras istället på fara, dvs. på ämnets inneboende egenskaper.

Postadress

Postal address

Box 622
SE-751 26 UPPSALA
SWEDEN

Besöksadress

Office address

Hamnesplanaden 5
UPPSALA

Telefon

Telephone

Nat 018-17 55 00
Int +46 18 17 55 00

Telefax

Nat 018-10 58 48
Int +46 18 10 58 48

E-post

livsmedelsverket@slv.se

Webbplats

www.livsmedelsverket.se

Bankgiro

5202-3926

2015-09-28

Dnr 2015/07171

Utredningen föreslår att regeringen bör avvakta med lagstiftningsåtgärder tills effekterna av branschens pågående frivilliga åtgärder att fasa ut denna oönskade kemikalie har utvärderas och anger en tidsplan för detta.

Livsmedelsverket står självklart helt bakom samhällsambitionen att göra vardagen och miljön så fri som möjligt från oönskade och onödiga kemikalier. Livsmedelsverket har dock under utredningens gång framfört oro för åtgärder som fasar ut BPA. Detta kan komma att öka användning av alternativa produkter för vilka det finns betydligt mycket mindre kunskap om risk och Livsmedelsverket anser att denna aspekt måste utredas närmare. Om de pågående frivilliga branschinitiativen inte ger för utredningen önskad effekt anser utredaren att regeringen bör överväga lagstiftningsåtgärder. Livsmedelsverket anser att en nationell reglering av BPA inte finns bland de ansvarsfulla alternativen till åtgärder. En nationell reglering skulle inte ge några effekter på den övergripande frågan om hur vi minskar människors exponering för skadliga, oönskade och onödiga kemikalier utan enbart träffa ett ämne med en specifik exponering, ett ämne för vilket vi hyser en marginell oro i jämförelse med många andra ämnen. En nationell reglering av BPA i livsmedelsförpackningar skulle vilseleda konsumenten i flera avseenden.

Livsmedelsverket invänder mot utredningens förslag att Sverige i relevanta EU-organ bör lyfta fram behovet av att förändra livsmedelslagstiftningen så att substanser kan regleras med grund i deras inneboende egenskaper istället för att baserat på vilken risk de innebär för konsumenter. Livsmedelslagstiftningen i EU är riskbaserad och sätter ett ämnes giftighet, dvs. dess inneboende egenskaper, i relation till människors exponering. Den bygger på principer för riskanalys som är internationellt vedertagna under WHO/FAO och är ett arbetssätt för att kunna skydda människor från risker med ämnen som finns i vår omgivning, naturligt förekommande så väl som industriellt framställda.

Som ovan anförts står Livsmedelsverket helt bakom samhällsambitionen att göra vardagen och miljön så fri som möjligt från oönskade och onödiga kemikalier. Sett ur ett livsmedelsperspektiv kan den bidra till att färre oönskade kemikalier hamnar i vår livsmedelsproduktion men de lagstiftningsåtgärder som kan bidra till denna ambition måste i första ledet ske inom kemikalielagstiftningen. Kemikalielagstiftningen kan reglera användningen av kemikalier vid källan för att uppnå ett sådant önskat framtida tillstånd med totalt sett färre skadliga kemikalier och kan på ett bredare sätt använda sig av försiktighet. Kemikalielagstiftningen kan agera på faror, alltså på ämnens inneboende egenskaper utan att behöva ta hänsyn till människors faktiska exponering för dessa ämnen, då kunskap om exponeringen ofta kan vara dåligt känd inom andra användningsområden. Allmänt sett anser Livsmedelsverket att det är mycket viktigt att det i framtiden görs en tydligare distinktion mellan grunderna för kemikalie- och livsmedelslagstiftningen i den här typen av frågor.

2015-09-28

Dnr 2015/07171

När utredningar och uppdrag resulterar i förslag till åtgärder och regler på livsmedelsområdet som är ogrundade ur ett riskperspektiv leder detta till en ökad oro för risker i vardagen hos konsumenter, en oro som har sin grund i otydlighet och motsägelsefullhet istället för i reella risker. Vi hoppas på ett starkt samarbete mellan myndigheter i framtiden som kan bidra till att undvika problem med motsägelsefulla budskap till konsumenter och företag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Stig Orustfjord. I den slutliga handläggningen har deltagit områdeschef Annika Rimland, områdeschef Claudia Gardberg Morner, tf områdeschef Malin Engdahl, chefsjurist Kristina Ohlsson, avdelningschef Per Ekegren och ämneskoordinator Cecilia Dahlberg, föredragande.

Stig Orustfjord

Cecilia Dahlberg